

Werkprotocol SMP Apeldoorn

Frans van Mierisstraat 2-4 en Zanderijweg 58

Voormalige bedrijfslocatie (woonhuis met winkel en bedrijfsruimten)

Uitvoerder, jaar van uitvoering en ingreep

Initiatiefnemer	De heer en mevrouw Bisseling
Planning	Start 2022
Ingreep	Sloop van de bestaande bebouwing tot een woonlocatie en de realisatie van twee twee-onder-één-kapwoningen Fase 1: sloop opstallen ten noorden van de woning. Bouw twee-onder-één-kapwoning Fase 2: sloop woning en bouw twee-onder-één-kapwoning (kan wel geruime tijd duren)

Quickscan flora en fauna

In 2021 is er door Buro Ontwerp & Omgeving een natuurtoets (Quickscan natuurtoets met onderbouwing Natura 2000 Ontwikkeling Frans van Mierisstraat 2-4 en Zanderijweg 58, Apeldoorn, Buro Ontwerp & Omgeving oktober 2021) uitgevoerd op de locatie.

19 oktober 2021, 14°C, bewolkt					
Geschikt voor	Huismus	Gierzwaluw	Vleermuis	Steenmarter	Overig
	Ja	ja	Ja	Nee*	Algemene broedvogels
Bedrijfsruimte en het woonhuis met winkelruimte op Frans van Mierisstraat 2	Ja	Ja	Ja	Nee	Ja
Kantine	Nee	Nee	Nee	* Geschikt in de quickscan, echter bleek tijdens een latere check dat deze locatie toch niet geschikt was	Nee
Bomen	Nee	Nee	Nee	Nee	Mogelijk
Bijzonder verblijf in GIS SMP?	Nee	Nee	Nee	Nee	N.v.t.
NDFF binnen plangebied	Twee baltsende huismussen (2018) op dak woning	Nee	Nee	Nee	n.v.t.

SMP

Ontwikkelaars/ particulieren mogen meeliften op het SMP Apeldoorn dat in eerste instantie is opgezet voor de woningbouwcoöperaties in Apeldoorn. Participanten dienen zich ook aan genoemde voorwaarden te houden, zoals werken buiten kwetsbare periodes, natuurvrijmaken en het nemen van mitigerende maatregelen.

Ten tijde van onderhavig schrijven is het SMP uit 2019 aangepast. De nieuwe versie is door de provincie goedgekeurd en is vigerend.

Check gemeente

Bij navraag bij de gemeente Apeldoorn is gebleken dat de locatie onder het SMP valt en er geen bijzonder verblijf (kraam- of massawinterverblijfplaats vleermuizen, huismus- of gierzwaluwkolonie, verblijf van laatvlieger of gewone grootoorvleermuis) is aangetoond.

De reguliere mitigatie is van toepassing.

In het nieuwe SMP is de steenmarter toegevoegd. Er hoeven geen maatregelen genomen te worden voor steenmarter, daar de quickscan heeft bepaald dat er geen verblijfplaatsen van deze soort aanwezig kunnen zijn.

Natuurvrij maken opstallen

Om te voorkomen dat er nesten van vogels worden verstoord of vernietigd en dat vleermuizen worden gedood of verwond zijn de te slopen opstallen natuurvrij gemaakt in beginmaart en april.

ST = steenmarter
 HM = huismus
 GZ = gierzwaluw
 VL = vleermuissoorten

	jan	feb	mrt	apr	mei	jun	jul	aug	sep	okt	nov	dec
ST	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
HM	*	*	*	*								*
GZ	■	■	■	■	**			**				
VL (1)	■	■	■	■	■	■	■	#	#	■	■	■

(1) Geldt voor alle vleermuissoorten met uitzondering van de grootoorvleermuis (zie hieronder)

(*) indien het niet vriest

(**) afhankelijk van specifiek ecologisch oordeel van het moment (trek- en weersinvloeden)

(#) mits avondcontrole voor uitsluiten kraamactiviteit (laatvliegers)

De initiatiefnemer heeft aangegeven dat de opstallen 4 maart natuurvrij zijn gemaakt voor vogels. Er waren toen geen broedgevallen aanwezig. Begin april heeft Unitura de locatie bekeken om de inspanning voor natuurvrij maken in te schatten. Toen is tevens beoordeeld of de maatregelen die de initiatiefnemer zelf heeft uitgevoerd om vogels te weren voldoende waren. Unitura heeft beoordeeld dat de vogelwerende maatregelen voldoende waren en dat er alleen nog natuurvrij gemaakt hoefde te worden voor vleermuizen. Er zijn tijdens dat veldbezoek geen nesten- broedgevallen van vogels vastgesteld. Eind april zijn alle opstallen door Unitura natuurvrij gemaakt voor vleermuizen (zie separaat bijgeleverd rapport van Unitura). Ook tijdens deze werkzaamheden zijn geen broedgevallen waargenomen.

De opstallen zijn door Unitura natuurvrij verklaard qua vogels en vleermuizen.

Uitvliegonderzoek vleermuizen

De ontheffingshouder (gemeente Apeldoorn) heeft bij monde van de heer Mulder aangegeven dat gezien het feit er meerdere woningen worden gebouwd de initiatiefnemer niet als particulier dient te worden gezien (ook al is het een particuliere ontwikkeling) en dat er derhalve een uitvliegonderzoek vleermuizen moet plaatsvinden voor de sloop en dat de sloop pas mag plaatsvinden als de locatie door een ter zake kundige is vrijgegeven qua vleermuizen.

Dit uitvliegonderzoek heeft op 21 juli 2022 (2 man, vanaf zonsondergang, 20°C droog) plaatsgevonden bij de opstal van Fase 1. Er zijn geen uitvliegende exemplaren waargenomen.

De locatie Fase 1 is vrijgegeven.

Mitigatie

Volgens het SMP is het verplicht om tenminste voor één van de volgende soorten een duurzame verblijfplaats te realiseren indien gebruik wordt gemaakt van onderhavige SMP en ontheffing Wnb:

- Huismus;
- Gierzwaluw;
- Gewone dwergvleermuis.

In onderhavige situatie zal er nestgelegenheid voor huismus worden gecreëerd, daar de soort op de locatie is waargenomen in het bronnenonderzoek. De huismus is een koloniebroeder en broedt graag bij elkaar. Er zullen derhalve meerdere nestlocaties worden gecreëerd. Er zullen per koele kopgevel en per twee-onder -1-kapper 4 neststenen voor deze soort worden ingebouwd. In totaal zullen dat dus 8 neststenen zijn. Bij de inrichting van het plangebied dient ook rekening te worden gehouden met deze soort. Zo dienen er nabij groenstructuren te zijn voor schuilen, voedsel en dergelijke.

Voor vleermuis kunnen ook kasten worden ingebouwd. Dergelijke kasten kunnen in de warmere kopgevels worden ingebouwd.

De locaties en type verblijven/ nestlocaties dienen na het realiseren te worden gemeld bij de gemeente ter controle en om te laten invoeren in een GIS systeem zodat bekend is waar in Apeldoorn allemaal verblijven/ nesten aanwezig zijn. Dit is de essentie van het SMP.

Akkoord gemeente

De gemeente heeft een vergunning verleend conform het SMP.

Let op dat bij de sloop van de opstallen in fase twee deze opstallen natuurvrij dienen te zijn en er weer een uitvliegonderzoek voor dat deel van het plangebied moet plaatsvinden!

Factsheets stadsnatuur

Vogelbescherming
NEDERLAND

Factsheet

HUISMUS

Eieren leggen	Broeden	Jongen vliegvlug na
5 dagen	11-12 dagen	17 dagen
<i>In totaal 33-34 dagen van eileg tot vliegend jong</i>		

KALENDER

De huismus is een honkvaste en sociale vogel die jaarrond in groepen leeft.

Maart
Aanvang broedseizoen

- Start nestbouw en reparatie oude nesten.
- Broedt onder dakpannen en in kieren en gaten van gebouwen. Is afhankelijk van bebouwing voor nestgelegenheid. Broedt in mindere mate ook in nestkasten (ook van andere soorten zoals gierzwaluw).
- Koloniebroeder. Grotere kolonies (meer dan 25 broedpaar) hebben een beter broedresultaat dan kleine kolonies. Kolonies kleiner dan 10 paar zijn voor hun voortbestaan afhankelijk van toestroom van exemplaren uit andere kolonies.

April - september
Broedseizoen

- Twee tot drie legfels per jaar, met per legfel 4-6 eieren.
- Om de soort in stand te houden is een tweede legfel noodzakelijk.
- De jongen krijgen de eerste twee weken vooral insecten, veelal bladluizen, te eten. Het broedsucces is daarmee ook sterk afhankelijk van voldoende eiwitrijk voedsel (insecten en hun larven) in de directe omgeving.

Oktober - december
Na het broedseizoen

- Standvogel, de huismus trekt in de winter niet weg.
- Jonge huismussen verspreiden zich in de regel niet meer dan 1 kilometer van de geboorteplaats.
- Omschakeling naar plantaardig voedsel (90%).
- In stedelijk gebied is de huismus sterk afhankelijk van het voedsel dat mensen aanbieden, al dan niet bewust.
- De nesten worden als verblijf- en slaappleaats gebruikt.

December - februari
Winter

- Groenblijvende struiken en klimplanten worden gebruikt als gezamenlijke rust- en slaappleaats.
- De nesten worden vooral in koude periodes ook als verblijf- en slaappleaats gebruikt.

Inrichting

Beheer

Er zijn diverse speciale neststenen en -kasten voor huismussen in de handel.
Plaats bij nieuwbouw of renovatie standaard:

- Meerdere neststenen ingemetseld in de gevel.
- Meerdere neststenen/-kasten aan de buitenmuur onder een overstek of dakgoot (met RVS-schroeven).
- Een speciaal ontwikkelde Vogelvide in plaats van vogelschroot achter de onderste rij dakpannen.
- Zorg dat de vliegopening op het noorden of oosten hangt.

- De nesten hoeven niet schoongemaakt te worden.

Binnen een straal van 100 tot 200 meter, bij voorkeur minder, van de nestplaats moet het hele jaar rond aanwezig zijn:

- Natuurlijke voedselbronnen: groenstroken of bermen met inheemse kruiden, grassen en onkruid.
- Water en zanderige grond (om een zandbad te kunnen nemen).
- Voldoende schuilplaatsen in de vorm van inheems groen zoals bomen, (groenblijvende) hagen en klimplanten en (stekelige) struiken op enkele meters afstand van de voedselbronnen, water en zandbad.

- Snoei buiten het broedseizoen en snoei niet alles in hetzelfde jaar (maar om en om).
- Gebruik geen gif tegen insecten of onkruid.

Zie ook maatregelfactsheet:

- Bermen en groenstroken
- Nieuwbouw
- Renovatie
- Na-Isolatie

Kolonies bij kinderboerderijen, maneges, dierentuinen, terrasjes, stations en dergelijke zijn vaak de laatste bolwerken van huismussen in het stedelijk gebied. Rond deze bolwerken bevinden zich vaak andere deelkolonies. Het behoud van deze laatste bolwerken is essentieel voor het behoud van de soort. Ruimtelijke wijzigingen in de directe omgeving van deze bolwerken kunnen effect hebben op de populatie.

De meeste jonge huismussen verspreiden zich na het broedseizoen in de directe omgeving (minder dan 1 kilometer). Als men het aantal kolonies wil uitbreiden, is het belangrijk om binnen een straal van 1 kilometer van een huidige kolonie voorzieningen te treffen.

Deze factsheet is mede tot stand gekomen met financiële steun van:

Barbara Eveline Keuning Stichting

Provincie Noord-Brabant

Wettelijke bescherming

De huismus is een beschermde soort. De nesten van de huismus zijn jaarrond beschermd en mogen niet weggenomen of vernietigd worden. Een ontheffing van Gedeputeerde Staten van de betreffende provincie is nodig, bijvoorbeeld bij renovatie- of isolatiewerkzaamheden aan gebouwen met nesten van huismussen. Huismussen zijn zeer gevoelig voor verstoring van hun nest en zullen, als het wordt verstoord, niet meer terugkeren. Voor specifieke maatregelen kan ook een gedragscode worden opgesteld. Voor meer informatie, kijk op www.vogelsendewet.nl

Factsheets stadsnatuur

Factsheet GEWONE DWERGVLEERMUIS

Kraamverblijf	Zomerverblijf	Paarverblijf	Winterverblijf
April t/m half augustus	April t/m oktober	Augustus t/m oktober	November t/m half april
Zeer kwetsbaar door zwangerschap en afhankelijke jongen	Kwetsbaar door inactiviteit bij ongunstig weer		Zeer kwetsbaar door winterslaap
Spleetvormige ruimten in gebouwen (spouwmuur, daktlagen). Verhuist daarbij regelmatig tussen gebouwen of gebouwdelen. Overwintering in paar- en zomerverblijven (individuen) en in groepen in grote gebouwen(complexen).			

KALENDER

De gewone dwergvleermuis is de meest algemeen voorkomende vleermuissoort en wordt met zijn fladderige vlucht in de zomer overal in tuinen, parken en bossen gezien.

April tot half mei
Pré-kraamseizoen

- Verlaten hun winterverblijfplaatsen.
- Vrouwtjes verzamelen zich in kraamverblijfplaatsen. Mannetjes nemen hun paar- en zomerverblijfplaatsen weer in.
- Bij goed weer wordt veel gejaagd op insecten.
- Bij voldoende conditie vindt de bevruchting plaats (paring was in najaar!).

Half mei t/m juli
Kraamseizoen

- Kraamgroepen bestaan uit tientallen tot honderden vrouwtjes en hun jongen.
- Verhuizen tussen verschillende kraamverblijfplaatsen naar gelang microklimaat en stadium zwangerschap.
- Kraamgroepen geven de voorkeur aan warme verblijfplaatsen.
- Vrouwtjes foerageren 's nachts langdurig en gebruiken vaste vliegroutes naar optimale voedselgebieden.

Deze factsheet is te downloaden via www.zoogdierversniging.nl/vleermuizen

VERVOLG KALENDER

Augustus - oktober
Paarseizoen

- Voedsel bestaat uit kleine vliegende insecten: onder andere muggen en kleine nachtvlinders. Vocht halen ze uit insecten en door te drinken bij vijvers.
- Jongen worden begin juni geboren en zijn tot circa half juli afhankelijk van de moeder. Een vrouwtje krijgt hooguit één jong per jaar.

November - maart
Winterslaap

- Kraamgroepen zijn uit elkaar gevallen.
- Mannetjes worden seksueel actief en baltsen in hun territorium om vrouwtjes naar hun paarplaats te lokken.
- Volwassen vrouwtjes vormen harem bij mannetjes, paren en slaan inwendig de zaadcellen op.
- Volwassen vrouwtjes verkennen in augustus gebouwen waar ze willen overwinteren en "wijzen jonge dieren de weg".
- Zolang de temperatuur het toestaat blijven mannetjes in hun territorium, soms nog met vrouwtjes.
- Naarmate de temperatuur daalt verhuizen steeds meer dieren naar de (massa-)winterverblijfplaatsen.
- Bij warm winterweer kunnen dieren uit winterslaap komen om te jagen.

	Inrichting	Beheer
	• Er zijn speciale inbouwstenen en -kasten voor vleermuizen in de handel. Hier maken gewone dwergvleermuizen graag gebruik van. Laat je wel adviseren over de juiste type steen of kast voor de juiste functie (winter/kraam/balts/solitaïr). • Plaats voor iedere functie dan ook meerdere stenen of voorzieningen met verschillende microklimaten. Bijvoorbeeld op verschillende gevels of bij een warmtebron. • Plaats stenen op minimaal 4 meter hoogte.	• Vermijd locaties boven ramen, deuren en balkons.
	• Rond verblijfplaatsen dient voldoende beschut en insectenrijk habitat aanwezig te zijn: voedsel voor de vleermuizen! • Plant inheemse bomen, struiken en bloemen waarin ook insecten voedsel zoeken en zich voortplanten. • Kraamkolonies gedijen het best met met een lokale drinkplek, bijvoorbeeld een vijver. Creëer tussen verblijfplaatsen en jachtgebieden vliegroutes met voldoende duisternis en opgaande begroeiing.	• Gebruik geen of zo min mogelijk pesticiden en herbiciden. • Houdt voldoende paden en open plekken in stadsbossen. • Laat wateroppervlakte van vijvers niet volledig dichtgroeien. • Let bij kap- en snoeiwerkzaamheden op behoud van vliegroutes.
i Zie ook maatregelfactsheet: • Nieuwbouw • Na-isolatie • Verlichting • Groenstructuren	• Voorkom verlichting bij verblijfplaatsen. • Wees terughoudend met verlichting op vliegroutes en in foerageergebieden.	• Vermijd bij aanleg verlichting of transitie naar LED-licht een onnodige toename verlichtingspunten en vleermuisonvriendelijk licht.

Deze factsheet is mede tot stand gekomen met financiële steun van:

Provincie Noord-Brabant

Wettelijke bescherming

De gewone dwergvleermuis is een beschermde soort. Verblijfplaatsen en daaraan verbonden essentieel leefgebied (jachtgebieden en vliegroutes) zijn jaarrond beschermd en mogen niet weggenomen of vernietigd worden. Een onthefing van Gedeputeerde Staten van de betreffende provincie is nodig. Voor specifieke maatregelen kan ook een gedragscode worden opgesteld. Voor meer informatie, kijk op www.zoogdiervereniging.nl/vleermuizen

Meer informatie: www.zoogdiervereniging.nl/vleermuizen
Of stel uw vraag via: www.zoogdiervereniging.nl/contact

Zvdk